

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 19. malega travna 1913.

Št. 16.

Deželni komite za nabavo avstrijskega zračnega brodivja in Slovenci.

Že zadnjič smo poročali o zborovanju pri Sandwirtu v svrhu priprave za ustanovitev deželnega komiteja za nabavo avstrijskega zračnega brodivja. Tega zborovanja se je udeležilo tudi lepo število Slovencev, ki so svoj pristop takoj javili in razmeroma lepe vsote podpisali.

V četrtek nato, dne 10. t. m., se je imel odbor konstituirati. Izmed Slovencev sta bila vabljeni samo gospoda dr. Brejc in monsignor Podgorc. Gospod poslanec Grafenauer je dobil vabilo dan — po zborovanju. Dr. Brejc in monsignor Podgorc sta se kot zastopnika Slovencev vabilu tudi odzvala.

V začetku je šlo vse gladko. Za predsednika je bil izvoljen knez Orsini - Rosenberg, za prvega podpredsednika Nj. ekselencija deželni predsednik dr. baron pl. Fries - Skene in za drugega podpredsednika gospod deželni glavar baron pl. Aichelburg - Labia. Sedaj je bilo treba voliti odbor šestorice. Dvigne se visok politični uradnik okrajni glavar celovški, deželnovladni svetnik vitez pl. Rainer in predlaga, da se volijo v odbor sledeči gospodje: Feliks vitez pl. Gutmannsthal, bančni ravnatelj Rihard Rach, profesor Königstorfer, advokat dr. Goll, trgovec Gasser in pivovarnar Koutnig. Vsi so sami pristni Nemci; niti kakega slovenskega renegata ni med njimi. Predsednik Rosenberg vpraša, če želi kdo besede k predlogu. Nastal je mučen trenutek. Navzoča Slovenca sta bila pričakovala, da bo pripravljali komite v odbor predlagal tudi kakega zastopnika našega patriotskega naroda. To sta smela pričakovati že zaradi tega, ker ne samo oglas Njega cesarske visokosti nadvojvode Karola, ampak tudi društvena pravila izrecno povdarjajo, da se v tem društvu ne sme uganjati nobenega političnega ali narodnostnega strankarstva, kar je kajpada seveda tako razumeti, da naj se društvenega delovanja udeležujejo vsi patriotski misleči elementi vseh naro-

dov. To pa je seveda le tedaj mogoče, če tudi odbori, ki imajo delo voditi, niso strankarsko sestavljeni.

Ker pripravljali odbor sam ni spoznal, kar je bila njegova dolžnost, zaradi tega je vstal dr. Brejc in predlagal v odbor enega izmed šestorice g. gimnazijskega profesorja dr. Franca Kotnika, koroškega Slovenca, ki zlasti dobro pozna razmere na Spodnjem Koroškem in bi torej pri ustanavljanju podružnic stvari lahko mnogo koristil. Predlogu je nekaj ugovarjal samo g. predsednik knez Rosenberg. Nato se je glasovalo. Predlog dr. Brejca je ostal v manjšini. Dobil je deset glasov; toda zanj so glasovale vse navzoče kapacitete; sam g. deželni predsednik, general Njegovan z dvema polkovnikoma, predsednik avtomobilnega kluba Feliks vitez pl. Gutmannsthal in drugi. Toda ker se pri glasovanju glasovi ne tehtajo, ampak samo štejejo, je ostal dr. Brejčev predlog, četudi so zanj glasovali najodličnejši zborovalci, v manjšini. V znak ogorčenja in protesta zoper to žalitev slovenskega naroda od strani nemškonalne večine sta dr. Brejc in msign. Podgorc takoj ostentativno zapustila dvorano.

Ta brezprimerna netaktnost nemških nacionalcev se sama obsoja in je vzbudila povsod po deželi, tudi med patriotskimi Nemci največjo nevoljo. Slovenci so užaljeni, Nemce je pa sram, da so pred celim svetom dokazali svojo omejenost in narodno nestrpnost.

Toliko o tej stvari za danes, sicer pa bomo k tej zadevi v prihodnji številki zavzeli svoje končno stališče.

Nekaj pa je, o čemer se moramo z graškimi nemškonalnimi listi še danes zmeniti. Graški nemškonalni listi so porabili to priložnost, da psujejo koroške Slovence in črnijo njihov patriotizem. Ker drugega ne vejo, jim očitajo, da so o priliki zbirke za vojake ob meji le malenkostno žrtvovali. To je seveda nesramnost in laž, da je »Tagespost« in consortes lahko sram! Vsled zapostavljenja in zanemarjanja Slovencev v vseh panogah javnega in

gospodarskega življenja so koroški Slovenci večinoma kmečkega in delavskega rodu. Kljub temu pa so dali vsak po svojih močeh. Naj govori uradni izkaz uradne »Klagenfurter Zeitung«, po katerem je samo c. kr. okrajno glavarstvo velikovško nabralo 3764 K 40 vin., Slovenci pa prebivajo tudi v okrajnih glavarstvih Volšperg, Celovec, Beljak in Šmohor in so povsod tudi prispevali.

Pač pa pribijemo pri tej priložnosti, da so se v Celovcu n. pr. pri nabiranju za vojake ob meji očitno izogibali Slovencev. Razumemo sedaj, zakaj? Da bi potem upili: Slovenci so izdajalci, ničesar niso dali. Ker k znanim Slovencev v Celovec ni prišel nikdo pobirat, kakor k drugim ljudem, je dr. Brejc sam na lastno iniciativo poslal nabiralno polo k nekaterim znanim Slovencev. Sram naj bo obrekovalce!

Vojna na Balkanu.

Črnogorci ne prodajajo kosti padlih junakov.

Velesile so napele vse sile, da prisilijo brez vojske Črno goro, da odneha od Skadra. Znano je, da naša država pod nobenim pogojem ne dopusti, da Skader dobi Črnagora, ampak odločno zahteva, da mora pripadati bodoči Albaniji, ki ji zastopniki velesil določujejo meje tudi na jugu. Ker se druge velesile bojijo, da bi nastala zavoljo Skadra svetovna vojska, zato silijo Črnogorce, da se udajo, čeravno bi jim privoščile Skader. Tako sta ruski in francoski poslanik na prijateljski način prigovarjala v Belgradu srbski vladi, da odpokliče srbske vojake izpred Skadra. Angleški poslanik je pa naravnost grozil, da Angleži ne bojo nikdar več dovolili Srbiji svoje pomoči in naj Srbija ne računa več na naklonjenost Angleške, če se ne uda in ne odpokliče izpred Skadra svoje armade.

Iz Belgrada se poroča, da se je nato vršil pod predsedstvom kralja Petra takoimenovani kronski svet. Na prizadevanje ministrskega predsednika Pašića, ki hoče ostati z Avstrijo v dobrem razmerju, se je sklenilo, da se srbske čete izpred

Podlistek.

Celovška čitalnica.

(Po virih spisal F. K.)

(Dalje.)

Že pred božičem leta 1864. so določili celovški čitalničarji program za prihodnje leto. Program se je glasil: 8. januarja: zabava s plesom; 24. januarja: obletnica ustanovitve z balom; 2. februarja: beseda s tombolo v spomin prvega slovenskega pesnika Vodnika; 19. februarja: ples; 19. marca: beseda s tombolo; 2. aprila: beseda s tombolo in 7. maja: ples.

14. januarja leta 1865. je izšel prvi list Einspielerjevega »Slovenca«, ki vabi k obletnici čitalnice: »Iz Celovca. 24. januarja — prihodnji torek — bode leto, kar se je naša čitalnica odperla. Obletnica ta se bode obhajala slovesno. Sobe bodo lepo okinčane, govorilo, pelo, godlo in plesalo se bode, kakor lani. Slišali smo, da bode tudi nek Čeh, ki je pri godbi huzarskega regimenta, igral na ustni harmoniki. Pravi umetnik je ta mož, in igra tako lepo in mično, da vse očara. Gospodje — zunanji družniki — le pridite, ne bode vas grevalo!«

Vsako leto je praznovala čitalnica svojo obletnico, tudi v 70tih letih je bila ta slavnost vedno na programu.

Vodnikov spomin se je obhajal 2. februarja. Najprej je bil primeren govor, potem pa petje in tombola. »Slovenec« piše o njej 4. februarja 1865: »Beseda o Vodnikovem spominu je bila lepa. Več prihodnjič.« A najbrž je listu primanjkovalo prostora, ker o besedi v prihodnjih številkah ničesar ne poroča, ker so se oglašali iz raznih slovenskih krajev dopisniki, ki so poročali politične vesti. — »Slovenec« je bil v prvi vrsti političen list.

Pač pa prinaša o besedi dne 19. februarja sledeče poročilo: 20. febr. Včerajšnja beseda s plesom v lepo okinčanej čitalnici je bila kakor vselej lepa in živahna. Sešlo se je lepo število gospodov in gospodičen, da si tudi ni bilo prijetno vreme. Pogovori so bili živi in tudi plesalo se je kar navdušeno do jutra. Godli pa so verli godci tukajšnjega huzarskega polka vse hvale vredno. — Slovenci! tako je lepo, in nadjamo se, da bode tudi slovenski duh z vašim prizadetjem zmirej bolj serca tudi dozda še merzlih prešinjal in ogreval.«

Tudi pri veselici dne 8. januarja je godla godba huzarskega polka. V odmorih pa so prepevali slovanske pesmi. Zabava (dne

8. januarja) je bila jako animirana in »urgemüthlich«, kakor poroča »Draupost« dne 10. januarja; primanjkovalo pa je prostora. Društvo je gojilo predvsem družabnost in skrbelo za pouk slovenščine. To je bil glavni namen društva.

Proslava konstitucije.

Praznovalo pa je leta 1865. tudi konstitucijo. Nikjer drugod se v Celovcu ni praznoval 20. oktober, samo v čitalnici. Udje so se zbrali dne 22. oktobra zvečer v društvenih prostorih. Slavnost so otvorili s cesarsko pesmijo. Nato je imel A. E. = Andrej Einspieler nagovor, v katerem je slikal važnost 20. oktobra in 20. septembra. Rekel je, kako je imel cesar odkritosrčno voljo, dati svojim narodom pravo, svobodno ustavo, toda že trikrat so ministri to ustavo zavozili, ker je niso prav izvršili. Toda vse kaže, da je pot, po kateri sedaj hodimo, prava in resnično konstitucijska. Bog živi torej cesarja, ustanovitelja konstitucijske Avstrije! S temi besedami je Einspieler zaključil svoj govor. Drugi toast je veljal državnemu ministru Belcrediju, ki je hotel ustvariti federalizem in ki je bil edini minister, s katerim je bil Einspieler zadovoljen in katerega je hvalil v »Slovenca« in v »Draupost«, ki je ta čas prešla v njegove,

Skadra odpokličejo. Srbi so torej prepričani, da Skadra za Črno goro ni mogoče rešiti.

Drugače pa sodijo Črnogorci. Njihova armada je prešinjena duha: Ali Skader — ali smrt! Ko je laški poslanik poročal kralju Nikolaju, da dobi kot odškodnino večje posojilo, je kralj odgovoril: »Kosti 10.000 padlih Črnogorcev ne prodajam.«

Ker pa ni hotel za vsako ceno prelivati črnogorske krvi, ampak hoče le pridobiti rodovitne zemlje za svoje revne Črnogorce, je rekel, da se zadovolji, če namesto Skadra dobi rodovito zemljo do reke Bojane, Taraboš in vse Skadrsko jezero. To ponudbo je podpiral tudi angleški poslanik, vendar pa so jo velesile odklonile. Zato je sklical kralj Nikolaj kronski svet, ki je trajal celo noč do ranega jutra. Sklenili so, bojevati se naprej. Proti polnoči se je prikazal na balkonu palače vrhovni poveljnik Martinović in je naznanil generalu, ki je čakal na njegovo povelje, slovesno: »Če hočete z nami ostati, pojdite in vojskujte se z nami vred.« Potem se je obrnil proti časnikarjem, ki so čakali na poročilo, in rekel, da je vest, da bi Črna gora za denar odnehala, gola izmišljotina ter je dodal: »Svojim listom lahko poročate, da smo sklenili, raje poginiti, kakor pa se prodati. Vsi se damo poklati; toda kdor hoče imeti našo kožo, jo bo drago plačal.«

Zakaj se Črnogorci ne udajo?

Zakaj so pač Črnogorci tako »trdovratni«? Kralj Nikolaj je povedal to poročevalcu angleškega lista »The Pall Mall Gazette« tako-le:

»Začel sem vladati skoraj kot deček. Bil sem v večnem boju s Turki. Zakaj? Ker so bili odvzeli pred 300 leti najbolj rodovito deželo, ki so jo naši predniki imeli, in moje ljudstvo ne more živeti na tem skalovju, ki ga vidite okroginokrog.

Svet me obsoja, ker mu povzročujem sitnosti. Ali svet pozablja, da moji podaniki morajo zopet dobiti tisto rodovito deželo, ki je pripadala v dolino Zeta, če hočemo živeti. Da, gre se nam za življenje in smrt. Moderni pogoji življenja zahtevajo industrijo in poljedelstvo.

Prišel je čas, ko je treba odložiti meč in vzeti plug v roke. Ali mi moramo nekaj imeti, kar moremo orati. Po skalovju ne morete sejati koruze in pšenice. Več kot tri stoletja je Turek imel v svoji oblasti najboljše del onih krajev, ki so bili nekdanj last naših prednikov. Od nekdanj smo jih skušali dobiti zopet nazaj.

Zagotavljam vas, da hočemo jaz in moje ljudstvo obdržati deželo, ki smo jo v vojski zopet nazaj pridobili. Mi hočemo vzeti Skader, ki pomeni ključ do te dežele in mi ga tudi hočemo obdržati. Kakor sem tudi star in vaje boja, vseeno nisem nikdar videl pri svojem ljudstvu tolike odločnosti kot v sedanji vojski. Oni le predobro vedo,

oziroma po imenu v Roßbacherjeve roke, tako da so Einspielerju nasprotniki očitali, da sta ta dva lista od vlade podkupljena. — Nato so sledile razne pesmi in različni toasti, šele proti polnoči se je razšla navdušena slovenska družba. Slavnost so obhajali člani en famille, to je sami med seboj. Pa čujmo še, kako o slavnosti poroča »Slovenec« (25. oktobra 1865): »Nismo se zmotili, da smo v tukajšnji čitavnici veselo besedo napovedali. Bila je v resnici vesela, to terdijo vsi deležniki eden spred drugega. Imeli pa smo veselo, navdušeno petje, čuli govore, napitnice, vse mnogoverstno, kar že davno ni bilo slišati. Vsak je imel kaj posebnega povedati, da bi si tako olajšal srce svoje. Tako smo čuli zdravico na cesarja, na oktobersko diplomu, na »serce« Slovenije, Ljubljano, na vse Slovence, koroške, kranjske, štajerske, goriške veljake, na ljubimca jugoslovanskega, škofa Strosmajerja, na g. M. Majarja, pa čujte! tudi na centralizacijo, v tem pomenu, da bi bili Slovenci skorej ena duša, eno telo itd. itd. Med drugimi nas je tudi obiskal gosp. Karinger iz Ljubljane in par gospodov z dežele, katerim se ve da so bile napite kaj prijazne zdravice. Precej pozno je že bilo, ko smo se v resnici ko bratje ene rodbine razšli. Živila sloga! Živili Slovenci! Bog daj srečo!«

da je daleko boljše umreti v boju, nego živeti dalje tako kot sedaj.«

Kralj je posebno poudaril sledeče besede:

»Kar se tiče Skadra, je bil naš, predno so ga nam Turki vzeli. Moji predniki so pokopani v tem mestu. Cerkve v Skadru so zgradili oni.

Albanci niso bili nikdar združeni v državo. Celo Skanderbeg, o katerem se zdaj toliko čuje, je vladal le nad enim majhnim rododom. Edini niso niti glede vere, ker so nekateri mohamedanci, drugi kristjani. Dejstvo, da so se bili naselili v Skadru, ne zmanjšuje naše pravice, da zadobimo iznova, kar smo bili izgubili.

Kadar bo Turek pregnan iz Evrope, mora biti naša dežela, ki smo jo nazaj osvojili in ki so jo nam vzeli, ko so bili močni. Drugega ne zahtevamo. Mi se le bojujemo, da obdržimo, kar je naše.«

Nov naskok.

Črnogorci se pripravljajo na nov naskok na Skader. Dvomljivo pa je, če ga bojo sami mogli zavzeti, ker nimajo dovolj težkih oblegovalnih topov, razven če jim jih prepustijo Srbi. Saj je skadrsko posadka po številu močnejša kakor črnogorska oblegovalna armada. Izključeno pa tudi ni. Kdor pozna črnogorsko junaštvo, ve, da bo padlo mnogo, mnogo Črnogorcev, a da ne bojo odnehali.

Mir s Turčijo.

Bulgari, Srbi in Grki bojo kmalu s Turki sklenili mir. Turek je ponižan, premagan, njegova sila v Evropi je strta. Bulgari, Srbi in Grki od Turkov nimajo več kaj dobiti. Bulgarom pohoda v Carigrad itak ne pripustijo velesile, ker so nevoščljive, da bi to mesto dobili Bulgari. Celo Rusija je proti temu, ker ne mara, da bi iz vojske izšla Bulgarija premočna in ker bi se sama rada enkrat polastila Carigrada. Turčija je tudi čisto omehčana in je zadovoljna, če ji balkanski zavezniki dajo miru, da se odpočije.

Napad na španskega kralja.

Dne 13. t. m. je poizkusil umoriti španskega kralja Alfonza neki častilec revolucionarja Ferrerja, katerega svoj čas niso mogli prehaliti nemškonalni in socialnodemokratični listi. Kralj Alfonz se je vračal v kraljevo palačo od zaprisege rekrutov. Med potom je skočil proti kralju neki neznanec, zgrabil z levo roko za uzde konja, z desno roko pa potegnil iz žepa samokres. Kralj je zadržal konja. Napadalec je skušal nato izstreliti še drugo kroglico, a med tem ga je že neki stražnik zgrabil in vrgel na tla, ni pa mogel preprečiti, da ne bi napadalec izstrelil še drugega strela, ki pa ni zadel. Prvi strel je samo malo ožgal kraljevo rokavico. Ko je kralj zapazil, da je policija napadalca že odvedla, je zajahal drugega konja in zaklical z razburjenim glasom: »Živela Španija!« Množica je kralja nato viharno pozdravljala in ga spremi-

Radeckega veteran.

(V spomin možu poštenjaku. Spisal J. A.)

Dne 29. novembra 1912 smo v Rožeku nesli k zadnjemu počitku ostanke rajnega Filipa Arnejca, po domače starega Blažeta v Brežju, očeta značajnega Slovenca v sedanji rožeški občini, mizarja gosp. Gregorja Arnejca, in strica gospodov c. kr. rač. oficijala v domobranskem ministrstvu na Dunaju Matevža Arnejca in c. k. gimnazijskega profesorja v Mariboru dr. Ivana Arnejca. Dosegel je pokojnik redko starost 91 let in 7 mesecev. Kdo je še na Koroškem, koliko jih je v vsej Avstriji, ki so doživeli ta leta in ki morejo kakor rajni Filip Arnejc reči, da so celih 13 let služili pri zastavah grofa Radeckega?

Rojen leta 1820. pri Otovčiču v Zvrhnjih Goričah kot mlajši brat poznejšega posestnika Petra Arnejca, je moral leta 1845 slediti svojemu starejšemu bratu Francu, ki je bil vojak že od leta 1842 in je našel pozneje v ogrski revoluciji v bitki pri Komaromu smrt za cesarja in domovino kot hraber oklopnik (kirasir). Leto pozneje je za bratoma prišel k vojakom še tretji brat Matija Arnejc, ki je tudi svojih 13 let služil cesarju v onih najhujših letih laških vojsk

la do njegovega stanovanja, kjer je kralj hladnokrvno pripovedoval kraljici in kraljici materi o ponesrečenem napadu. Med tem se je zbrala pred palačo velikanska množica ljudstva, ki je kralja navdušeno pozdravljala.

Napadalec je Manuel Sanchez Allegre, 26 let star, doma iz Katalonije in mizar po poklicu. Oblečen je v zeleno obleko. Aretirane so bile štiri osebe, in sicer napadalec, potem neki Francoz, ki je stal v bližini atentatorja, neki sumljivi Španec in neka ženska. Napadalec je baje izjavil, da so se ga, ko je zagledal kralja, nenadoma polastile slabe misli, nakar je takoj ustrelil.

Policija je našla pri napadalcu pismo na svojo ženo s sledečo vsebino: »Ti si vzrok mojemu zločinu. Če bi mi poslala, kar sem zahteval, bi ne izvršil napada, vsled česar bom sedaj ustreljen. Ko dobiš to pismo, bo napad že izvršen.« Napadalec je bil pri aretaciji lahko ranjen s sabljo. Aretaciji se je tako zelo upiral, da so ga komaj preobvladali štirje policaji. Sanchez Allegre je doma iz Barcelone in je bil svoj čas izgnan iz Francije, ker je anarhist. Listi poročajo, da je hotel maščevati smrt Ferrerja. Policija je baje dognala, da je glavni povzročitelj napada na kralja Alfonza žena napadalca Allegra, ki je bojda moža naravnost naščuvala k temu dejanju.

Medvedov nagrobnik.

Tretje leto že poteka, odkar nam je zasl prerani grob pesnika Antona Medveda. In še danes ni na njegovi gomili na pokopališču v Kamniku nagrobnika. Sam ni zapustil niti toliko, da bi se bili povsem pokrili pogrebni troški. Toda zapustil je slovenskemu narodu toliko sadov svoje duševne izvirne sile kot pesnik, da je naša dolžnost, poskrbeti mu dostojen, dasi skromen nagrobnik. Zaraditega so sklenili njegovi spodaj podpisani intimni prijatelji, da se združijo v odbor in naprosijo prispevkov za njegov spomenik. Da bi pa spomenik ne bil neokusno in umetniško brezvredno delo, zato se je poveril načrt kiparju g. profesorju Peruzziu v Splitu. Ta je zasnoval jako umesten klasično resen nagrobnik, kakor je bila poezija pokojnega Medveda. Spomenik predstavlja sarkofag iz sivega kraškega marmorja, v katerem je vdalen relief iz belega kamna. Na reliefu je Orfej v spremstvu dveh genijev in pastirček-pevec s piščalko, iz srede reliefa pa se dviga antični dobri pastir in Kristov monogram. V dnu spomenika, nad grobovo glavo, je lira. Skozi potrgane strune se zvija kača. Ob straneh stojita na podstavkih dve kameniti žrnvi, iz katerih kipita kot zelen okvir ob spomeniku dve cipresi. Po tem površnem opisu lahko vsak spozna, da bo spomenik sam res nekaj izvirnega in umetniškega, morda prvi takega značaja na naših pokopališčih. Delo samo po načrtu in mavčnem odlivku Peruzzijevem izvrši podobar g. Pavlin v Radovljici.

pri dragoncih in je kot posestnik p. d. Plöz v Gabrju še precej mlad umrl. Ta je zapustil sina sedanjega posestnika in črevljarja na Gori pri Rožeku Valentina Arnejca.

Rajni Filip je vseh 13 let doslužil pri domačem koroškem artiljerijskem polku, sedanjem 9. topničarskem polku v Celovcu. S tem polkom je bil v garniziji tekom svoje vojaške službe v Celovcu, v Inomostu, na Dunaju, v Gradcu, v Oseku (v Slavoniji), v Zagrebu, v Pulju, v Trstu, v Gorici, v Benetkah, v Padovi, v Veroni, v Mantovi in v Milanu. Lahko se reče, da je mož za tedanje razmere dosti sveta videl. Pa kaj to! Dvajsetkrat, čitaj celih dvajsetkrat je tekom svojih 13 let stal v sovražnem ognju, pridno strežoč svojemu topu začetkom kot topničar, pozneje zapovedujoč kot korporal. V Oseku je stražil menda samega ujetega generala ogrskih upornikov Görgeja, v Italiji pa je imel dostikrat ne samo priliko videti ljubljene očeta vojakov Radeckega, ampak celo nekoč z njim govoriti. Pod Radeckega poveljstvom se je bil z Lahi zlasti pri Kustoci (v prvi bitki l. 1848.) in pri Novari. Zadnja bitka, ki se je je pokojnik udeležil, je bila solferinska, kjer je avstrijsko vojsko že vodil Radeckega naslednik Žulaj (Gyulay). Najhujša vseh ekspedicij, katero je pokojnik doživel, je pa bila, kar je rajni

Podpisani odbor vabi slavno občinstvo, da drage volje prispeva s skromnimi darovi za spomenik, da prireja ob prijateljskih in društvenih večerih male zbirke v krogu onih, ki so pokojnika poznali osebno ali ga vsaj uživali po njegovih delih. Priporočamo to prošnjo raznim denarnim zavodom, občinam, posebno župnijam, kjer je služboval pokojnik, in njegovim tovarišem-duhovnikom. Vsi prispevki naj se izvolijo pošiljati odborovemu blagajniku g. Urbanu Zupancu, Ljubljana, Križevniška ulica št. 8.

V Ljubljani, 1. aprila 1913.

Odbor za zgraditev Medvedovega spomenika:

Andrej Kalan,
načelnik.

Urban Zupanc,
blagajnik.

Fr. S. Finžgar,
tajnik

Velika tombola in pevski koncert.

Dne 4. majnika 1913 priredi »Slovenska kršč.-soc. zveza« v veliki dvorani hotela »Trabesinger« veliko ljudsko slavnost. Ob pol 4. uri bo veliki pevski koncert podpornega društva slovenskih organizacij na Koroškem. Proizvajalo se bo pet moških zborov (Pesmi: »Moj dom«, »Tiha luna«, »Domovina«, »Naprej«, »Cesarska pesem«) in pet mešanih zborov (Pesmi: »Popotnik«, »Slovo od lastovke«, »Nazaj v planinski raj«, »Mladosti ni«, »Slovenska dežela«.) Sodelovalo bo krog 150 pevcev in pevka iz vseh koroških pevskih zborov. Razun tega bodo nastopili posamezni zbori. Ta bo največja dosedanja slovenska pevška slavnost na Koroškem.

Po koncertu se vrši velika ljudska tombola. Glavni dobitki bodo: ena enoletna svinja, en gospodarski stroj in en šivalni stroj. Razun tega bo nad 100 drugih najraznovrstnejših dobitkov. Koroški Slovenci! Slovesno vas pozivljamo, da se udeležite te prireditve! To naj bo praznik koroških Slovencev! Tombola se priredi v korist »Zveze«. Zveza ima silno težavno nalogo pred seboj! Po neštivilnih shodih govorijo njeni govorniki! Koliko knjižic je že darovala koroškim Slovincem! Več društvenih domov je že postavila. Priredila je že nad 20 socialnih tečajev. Kje naj vzame Zveza sredstva za take potrebe! Pomagajte rodoljubi Zvezi s tem, da kupujete karte za tombolo, ki se dobijo v popirni trgovini hotela »Trabesinger« v Celovcu. Udeležite se v prav obilnem številu te slavnosti. Za koncert je vstopnina 20 vinarjev. Na svidenje torej dne 4. majnika.

Odbor »Slov. kršč.-soc. zveze za Koroško«.

Dnevne novice in dopisi.

Papež bolan. Sv. Oče so prav resno zboleli in ne morejo sprejeti slovenskih romarjev v Rimu. Ker jim srce zastaja, se zdravniki zelo bojijo za njihovo življenje.

Filip Arnejc dostikrat pravil, za njega spomladi leta 1848, ko je prišlo spomladi celovško vojaštvo mirit »revolucijo« en miniaturo v domačem Rožeku, kjer so se kmetje, vzbujeni po marčni dunajski rabuki, uprli uradnikom kneza Lihtenštajna in so pretepavali zlasti nekega oskrbnika Janečka, ki jih je bil ogoljufal za pašne in drvne pravice. K sreči so se naši korajžni Rožani bili že sami umirili, in vojaštvo je mirno odkorakalo iz mirnega Rožeka ali Fare, kakor pri nas pravimo, zopet v Celovec.

Ko je Filip Arnejc leta 1859 zapustil vojaško službo, si je poiskal pri okrajnem glavarstvu skromno službico cestarja v št. Jakobski občini in se je oženil z Lizo p. d. Iličevo na Dravi (lipske župnije). V tej službi si je z varčnim življenjem prihranil toliko, da je kupil Blažetovo gostilno in posestvo v Brežju pod Humom. Primerno nabraženo, ki si jo je bil pokojni pridobil ne toliko z obiskovanjem šole pri Meštnjaku pod Humom kot otrok, nego šele pri vojaki, kjer se je naučil ne samo spretno čitanja, pisave, računanja, ampak tudi italijanščine, mu je služila dobro i v službi pri gostilničarstvu. Njegov edini sin Gregor, ki

Katoliški shod v Ljubljani. Hrvatje se zelo zanimajo za katoliški shod v Ljubljani in je zagrebški nadškof-koadjutor sklical poseben sestanek, na katerem bojo izvolili poseben pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani. Tak odbor so tudi že sestavili Poljaki. Za Koroško pa, kolikor je nam znano, tak odbor še ni sestavljen. Želeti je, da bi se koroški Slovenci udeležili katoliškega shoda v velikem številu in čim največ v narodnih nošah.

Slovenski romarji in celovški železniški uslužbenci. Da se škandalozne razmere na celovškem glavnem kolodvoru v zadnjem času niso nič zboljšale, ampak preje še poslabšale, se je zopet enkrat pokazalo povodom zadnjega skupnega romanja slovenskih Korošcev na Sv. Goro pri Gorici dne 12. aprila. Ko so se ravno delale pri vlaku zadnje priprave pred odhodom v Gorico, tedaj si je nekdo izmed uslužbencev dovolil ljubeznivo opazko: »Schauen wir, daß wir das Krafel da einmal weiter bringen« (Glejmo, da spravimo ta »krafl« tukaj enkrat naprej). In ko se je v nedeljo zvečer vlak zopet vrnil v Celovec, tedaj je več naših romarjev dobro slišalo sledeče še bolj izzivalne besede: »Woher kommen denn die dummen Trottel?« (Odkod pa pridejo ti neumni tepci?) Da je vsled te nečuvane predrznosti nekaterim sicer zelo mirnim romarjem zavrela kri in so začeli tega »omikanega« možakarja (če se ne motim, bil je premikač — Verschieber) na licu mesta prav po domače obirati, je lahko razumljivo. Slišalo pa se je sploh tudi še mnogo drugih prezirljivih opazk od strani železniškega osebja. Doslej smo mislili, da jih bodejo v oči samo slovenski potniki, ki zahtevajo tam v materinščini vozne listke. Sedaj se pa tudi že spravlja na mirne romarje in jih izzivajo na prav nesramen način. Veliko hujše se menda tudi ni obnašala znana celovška fakinaža, ki se je pred kratkim tako lepo proslavila pred hotelom Trabesinger. Zares, čedne reči se gode na tem kolodvoru. Proti temu nesramnemu izzivanju železniškega osebja protestiramo kar najodločneje. Človek bi vendar pričakoval, da so ti ljudje tukaj zaradi potnikov in da imajo nalogo in ukaz, ž njimi čim uljudneje ravnati. Vsaj tako je povsod drugod. A ti ljudje ravnaajo z nami kakor jetniški pazniki s kaznjenci. Sploh pa je silno značilno za duh, ki vlada med temi uslužbenci, naj si bodo naciji ali rdečkarji, da je pošteni slovenski romar v njihovih očeh lé »krafl« in »neumen trep«. In vendar jih je mnogo med njimi, katere sta vzredila pošteni slovenski oče in pobožna slovenska majka, ki torej sedaj pljuvajo v skledo, iz katere so preje jedli. Čudno, da kljub mnogim pritožbam od strani slovenskih strank železniško ravnateljstvo tukaj ničesar ne ukrene! Še bolj čudno se nam pa zdi, da kaj takega kolodvorsko načelništvo nikdar ne vidi, da tukaj enkrat za vselej ne intervenira, ko postanejo gospodje vendar pri drugih prilikah tako hitro nervozni. Če n. pr. kak mirni slovenski potnik zahteva vozni listek v slovenskem jeziku (če torej izziva, kakor pravijo), tedaj so takoj vsi na nogah, od kasirke in portirja do uradnikov in takoj mu za-

se je izučil za mizarja, je z isto pridnostjo in varčnostjo prišel do precejšnjega premoženja in kupil pred leti Kapusovo hišo v Rožeku, kjer je sedaj ž njim bival tudi oče. Tega je nekaj let sem začela tretji starost; opešale so mu oči in noge, da že več nego leto dni ni mogel več zahajati po svoji navadi pridno v cerkev. Zadnjih štirinajst dni ga je popuščal tudi želodec, kar je belolasega starčka hitro oslabšalo, tako da je moral umreti.

Ob pogrebu so se rajniku izkazale vse časti, ki jih zasluži ugleden mož in hraber branitelj domovine. Zadnja čast mu je izkazalo poleg mnogobrojnih sorodnikov, med njimi dr. Ivan Arnejc iz Maribora in Tom. Arnejc iz Gorice, g. Gabriel iz Št. Janža, nekaj odličnih gospa rožeških in dobro zastopano tukajšnje veteransko društvo z zastavo, predvsem pa nešteta množica kmečkega občinstva, zlasti iz lediniške občine. Na grobu se je od rajnega prav ginjaivo poslovil domači gospod župnik Hüttner. — Slava pokojniku in blag mu bodi spomin in zemljica lahka!

pretijo z zaporom. Tukaj bi bili na mestu tisti Metnicovi policaji, ki notri vedno volgarijo okoli kase in posluškujejo, če ne črhne kdo kake slovenske besede. Železniško ravnateljstvo pa nujno pozivljamo, naj že vendar enkrat odločno napravi konec tem neznosnim razmeram.

Nov dunajski nadškof. Prelat klosterneuburškega samostana Piffl je imenovan za dunajskega nadškofa.

Poročil se je trgovec Amand Prosen v Celovcu z gđco Henrieto Scherer, učiteljico ročnih del v Celovcu.

Kdo vodi na Koroškem nemškonalno propagando? V Št. Pavlu v Labudski dolini ustanovila se je te dni okrajna zveza nemškega šulverajna. V odbor so bili izvoljeni: C. kr. sodnik Kummel kot načelnik, gozdar Kalcher kot njegov namestnik, c. kr. davčni oskrbnik Lupfer kot blagajnik, c. kr. oficial Zaufel kot tajnik in še en moški in ena ženska kot zastopnika nemškega »ljudstva«!

Rezervna častniška šola pešpolka št. 17. Enoletni prostovoljci 17. pešpolka in lovskega bataljona št. 19 so imeli usposobnostne izpite za rezervne častnike od 9. do 13. aprila. Izpraševalni komisiji je predsedoval podpolkovnik Ivan Neubauer. Dva dni so na praktičnih zgledih na prostem delali izpit o znanju v taktiki itd. Od 41 udeležencev jih je napravilo izpit 38, trije dr. Lešowsky, Erik Schmid in Drechsler Karl pri 17. pešpolku z odličnim uspehom. Enoletni prostovoljci lovskega bataljona št. 19, pri katerem je mnogo Slovencev, so vsi dobro prestali izpit.

Tatovi v celovski okolici. Dne 10. t. m. so tatovi vlomili v Pogačnikovo trgovino v Spod. Goričici. Ukradli so meso, ki so ga v bližnjem grmovju zaužili. Tudi po denarju so stikali, pa ga niso dobili. Nato so vlomili v nasproti ležečo tobačno trafiko, kjer so tudi zaman iskali denar; zato so se pa odškodovali na smodkah in cigaretah.

Pod ključ pride Drec Keil iz Ovčje vasi, ker je lahkomišelnost povzročil krido. Zidal je namreč brez sredstev veliki hotel za Ovčjo vasjo in se je zanašal na podporo ministrstva, ki mu jo je obljubilo izposlovati društvo za promet tujcev. Že štiri mesece po otvoritvi hotela je napovedal konkurz, zato ga je deželno sodišče obsodilo na tri tedne strogega zavora. Proti tej razsodbi je Keil rekuriral na kasacijsko sodišče ter se skliceval na to, da je obljubljena podpora ministrstva izostala, da sta zato njegova dva kompajona, učitelj Milonik in brat odstopila, ki bi se bila podjetja s po 10.000 K udeležila, da je bilo lansko leto vreme silno neugodno ter da so sodnijski cenjevalci cenili posestvo prenizko. A kasacijsko sodišče je zavrglo ničnostno pritožbo ter potrdilo odlok deželnega sodišča. Kajti hotel naj bi se šele potem zidal, ko bi podpora že bila dana. Vreme nadalje pač ne more veljati kot vzrok, da kdo napravi krido. Z vremenom imajo pač računati tudi drugi hotelirji. Hotel se je prodal na javni dražbi dne 2. aprila. Kupca ni bilo nobenega razun zastopnikov Südmarke. Ta ima denar za taka podjetja. Koroška posojilnica je kot prva intabulirana z 20.000 K. Gotovo bodo obresti tudi že znašale 2000 K. Razun tega je brat intabuliran. Drugi bodo večinoma vse izgubili. Žalostna zasluga Keila in Miloniga je, da so zidali nepotreben hotel, da so s konkurzom precej ljudi oškodovali in da je na vse zadnje Südmarka prišla v Ovčjo vas. Koroška posojilnica, ki pri podporah jasno kaže protislovensko lice, zna tudi Südmarki na pomoč priti, da ji zniža ali odpiše obresti. Tako se zna hotel držati. Sicer pa privoščimo Südmarki več takih kupčij. — Vsak pameten človek v Kanalski dolini se glasno krohoče, kadar se spomni na Zajzera-hotel.

Laške »lastovke«. Preko Beljaka se vsak dan vozi v Nemčijo s posebnim delavskim vlakom 800 do 900 laških delavcev.

Prijeti tiči. V Št. Petru pri Celovcu so orožniki dobili celo tatinsko družbo 18 do 27 let starih postopačev, ki so se po celovski okolici klatili in kradli. Imena teh tičev so: Karol Pečnik, Aleš Wigisser, Matija Staffeneller, Martin Rus, Ferdinand Müller in Janez Temel.

Ponarejen denar. V podružnici avstrogrske banke v Celovcu so odvzeli neki prodajalki južnega sadja pri izmenjavi ponarejeno krono. Pri pošti v Weitensfeldu so

tudi našli ponarejeno krono; prva ima letnico 1900. druga pa 1894. Obe kroni sta lažji nego prava krona in imati pomanjkljiv vpis na robu.

Profesor Božidar Štifter umrl. Iz Kaluge na Ruskem smo prejeli vest, da je umrl tam slovenski rojak profesor Božidar Štifter. Za koroške Slovence se je zelo zanimal. Poseben prijatelj je bil „Miru“, ki ga je po svojih močeh podpiral. N. p. v m.!

Otročji »Slovenski Narod«. Nemški nacionalci se pri volitvi odbora društva za nabavo avstrijskega zračnega brodovja niso ozirali na slovenske sodeželane in jim na predlog g. dr. Brejca niso hoteli priznati niti enega zastopnika. »Slovenski Narod« ni imel nujnejšega opravka, kakor da je prav po nepotrebnem in prav po otročje udaril po g. dr. Brejcu, češ, da je dosegel blamažo, da je osramočen zapustil dvorano, da klerikalci iščejo samo hipnih uspehov za reklamo. Na take otročarije, nevredne resnega lista, ne bomo odgovarjali, pribijemo le, da se je »Slov. Narod« tudi to pot znašel z graško »Tagespost« in »Fr. Stimmen«, ki tudi zaradi iste zadeve napadajo dr. Brejca. Toda napadi od takih strani so za g. dr. Brejca samo čast in ga gotovo prav nič ne bolijo.

Dar za »Slovensko Stražo«. Marija Kolar, prednica Marijine družbe v Št. Lipšu-Dobrlavas je povodom možitve bivše vzorne prednice Josipine Legat poslala za »Slov. Stražo« 10 K. Hvala!

»Beli in rdeči«. V nedeljo, dne 13. t. m. je imel dr. Waldner v Podkloštru v hotelu pri Lipoldu napovedan volilni shod. Polagati je hotel račune od svojega poslančevanja na Dunaju in v Celovcu, zraven pa je imelo to zborovanje za dr. Waldnerja tudi svojo srčno stran. V podklošterski občinski hiši so ga naredili namreč pred kratkim za častnega občana, in to je moža tako presenetilo in ganilo, da je prišel kar naenkrat zborovat Udeležba od strani Waldnerjevih volilcev ni bila prevelika; kmetov je bilo za tako obsežno občino kot je Podklošter naravnost razžaljivo malo. Če so bili uradniki, učitelji in gostilničarji in »Herrenbauri« najbolje zastopani, je to znamenje, kdo da ima od nemškonacionalne politike največ profita. Na veliko nejevoljo »ta belih« se je pa zbralo od sile »ta rdečih« v dvorani za shod. Dr. Waldner ima s »ta rdečimi« že svoje bridke izkušnje. Kakor senca ga spremljajo na zborovanjih ter povsod korigirajo njegova poročila. Tudi tokrat so hrupno ugovarjali ter mešali poslančevo poročilo. Vsi očetovski opomini predsednika shoda, župana J. Komposcha, so bili bob ob steno, tako da se je Waldnerjevo poročilo le slabo slišalo. Za danes se ne pečamo z govorom dr. Waldnerja, mogoče se je shod za »ta bele« vršil jako klaverno, za »ta rdeče« pa, ki so surovosti navajeni, imenitno. Gospode nemškonacionalce pa spomnimo na one čase, ko so oni tako uganjali s slovenskimi shodi, kakor zdaj rdečkarji z njihovimi! Poprej je bila to za nacionalce »Arbeit für das unentwegte Deutschland«, zdaj jim je pa obnašanje socijev surovost. Mi pa mislimo, da je to prava beseda za obojno početje.

Nesreča z avtomobilom. Rudolf Eggenberger, stavbni mojster v Celovcu, se je dne 14. t. m. ponesrečil s svojim avtomobilom pri Št. Andražu v Lab. d. Avtomobil se je nenadoma sprožil in povozil Eggenbergerja, ki je bil že iz avtomobila stopil. Eggenberger je bil takoj mrtev, avtomobil pa se je popeljal sam naprej in obležal razbit v nekem globokem jarku.

Mrtvega našli. Mrtvega so našli v hlevu vile Hohenberger v Koselci pri Križni gori pri Celovcu delavca Gala Rajnerja. Rojen je bil v Grebinju leta 1864. in udan žganju.

Živnostenska banka, podružnica v Trstu, otvori s 1. majem t. l. v Gradežu svojo ekspozituro, ki bode poslovala do 15. septembra t. l.

Velika tatvina. Posestniku Jakobu Feri, p. d. Vraku v občini Blato je bilo minulo

soboto ukradenih okrog 2000 K, en tisoč-kronski bankovec in deset- ter dvajsetkronski bankovci. Tatvine je osumljen 19 let stari Mat. Pičko, ki se je pripeljal v Celovec, kjer so ga v neki gostilni aretirali. Pri njem so našli 38 K. 30 K, pravi Pičko, je prikegljal v Črni, ostale kronce pa so prihranek. Izročili so ga sodišču.

Gostilničarji in gostje, ne kritizirajte edine domače kisle vode Tolstovrške slatine, dokler se niste v novejšem času sami prepričali, da je ta slatina vsled srečnih preuredb vrelca brez konkurence izborna, rezka in kipeča. Več čitajte v oglasu.

Nove vžigalice »Slovenske Straže«. V zalogi J. C. Menardija v Ljubljani so izšle nove vrste vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Slika na škatljici nam kaže orla, plavajočega nad Ljubljano. Slovenci, kupujte te vžigalice!

Požar. V Št. Petru pri Celovcu sta pogorela hlev in streha na hiši vrtnarja Marcela Janšiča. Škode je 6000 K, zavarovalnica znaša 5000 K. Zažgal je otrok, ki se je igral z žveplenkami.

Pot okoli sveta za 5 kron zamore napraviti, kdor čita današnji oglas »Srečke v korist Slovenski Straži« ter na podlagi zanimivega poročila, ki se vsakomur pošlje brezplačno, naroči ugodno skupino srečk, s katerimi v srečnem slučaju že tekom meseca majnika zadene pet glavnih dobitkov.

Po tiralici iščejo natakarskega vajenca Franca Hammerja iz Celovca in Pavla Perhovníka s Šelberga pri Prevaljah, ki je obsojen na 13 mesecev ječe.

Gorje na Zili. Tukaj dobimo vodovod. Z zgradbo se začne že tekom tega tedna.

Podklošter. Vaška lipa, ki je blizu 200 let gledala veselje in žalost podklošterskega sveta, je padla kot žrtev novega tržkega vodovoda. Tam na trgu pred cerkvijo, kjer je tako dolgo raztezavala svoje veje visoko proti nebu, bo žuborel od sedaj naprej trški studenec ter delal konkurenco podklošterskim gostilničarjem. Kronika bo de pa pisala, kako je padla stara znanka, lipa podklošterska. Bilo je tako-le: Težko je bilo dobiti orjaško drevo k tlom. Prostor je ozek in okoli in okoli obdan od hiš, zato se je sklenilo drevo poševno vreči na tla. Dva dni so se trudili delavci in odgrinjali ter sekali korenine in slednjič je bilo vse pripravljeno za glavni naskok. Pritrdila se je vrv visoko na deblu, kakih deset možakarjev prime za vrv, potegnejo in vlečejo in vlečejo. — Vse občinstvo, katerega se je nabralo poln trg, je od razburjenja zadrževalo sapo, misleč, zdaj in zdaj bo ležalo drevo na tleh. Resk, je zašumelo, vrv se pretrga in vseh deset možakarjev, ki so vlekli za vrv, se valja — ne v lastni krvi, pač pa v cestnem prahu. Smeh in krohot vsepovsod. Toda vrv se hitro zopet zveže in v drugič se komandira glavni naskok. Zopet isti uspeh, na tleh leže podklošterski občani, lipa pa stoji ponosno sredi trga. Šele ob tretjem naskoku so zavzeli Lipino trdnjavo, padla je brez kake nesreče. To pa smo zapisali, da bodo še pozni rodovi vedeli in pravili: »Tam kjer zdaj stoji trški studenec, je stala nek-daj vaška lipa...«

Ruda. (Jakelnov »štikelc«.) Naši nemškonacionalci ne morejo pozabiti, da so pri zadnji občinski volitvi v 3. razredu propadli in je celo njih premoč prišla v nevarnost; zato bi radi svojo jezo ohladili nad domačim svojim župnikom. Pa čujte, kako zvito in modro so to napravili. »Allgemeine Bauernzeitung« od 28. marca t. l., št. 13, o tem poroča. Jaz sem ta list šele sedaj dobil v roke, zato nisem mogel prej na to odgovoriti. Dopisnik se tam jezi, da se župnik ni hotel s svojimi konji v Podgoro peljati, tam meso blagoslovit, ampak je zahteval, da naj z vozom pridejo po njega in ga potem v Šmatijo zapeljejo; ker tega niso storili, tudi on ni šel tje. 25 let služim na Rudi, pa še ni nihče zahteval, da bi na krstenco prišel v Podgoro blagoslavljat; tudi ni posebnega vzroka za to. Ljudje pripeljejo ali prinesejo

svoja jedila v Šmatijsko cerkev, komaj pol ure daleč, kjer se navadno ta blagoslov deli. Župnik ima ta dan tako dosti opraviti, na peterih krajih mora blagoslov deliti in 2½ uri po fari okoli se voziti; čemu tedaj mu delo brez potrebe še povečati? — Naj se le gospod Jakl tudi malo za božji blagoslov potruditi. Jaz ne vem, kdo je to pisal, prejkone gospod Koch, učitelj v Lipici, navadni poročevalec »B. Ztg.«, ki ima največ časa in talenta za tako delo, ali gospod Jožef Korak, sedanji župan, p. d. Jakl Podgoro, je pri tem dopisu tudi deležen; to je sam naznanil, ko je cerkvenemu ključarju rekel: »Če nam gospod tega ne storijo, jim bomo pa že en »štikelc« napravili.« — Župnika v »Bauernzeitung« zamazati, to je bil njih »štikelc«, na tega so že prej mislili, na tega morejo ponosni biti. Pa čudno, da ti »pobožni« nasprotniki iščejo pomoči pri — luteranskem listu. Menda ne vejo, da luterani na blagoslov sploh nič ne verujejo. Na rogoviljenju jim je več ležeče, kakor na cellem blagoslovu, drugače bi dro po postavnem potu iskali pomoči. Odločno zavračam očitjanje, da je meni politika več kakor cerkvene reči. Zaradi politike še nisem kdaj zanemarjal cerkvenih opravil, najmanj na krstenco, ko ni časa za to. Kar sem bil dolžan storiti, sem še vedno storil, to ve cela fara; česar pa nisem dolžan storiti, tudi farani ne morejo od mene zahtevati. Res pa je, da mnogi nemški nacionalci svoje verske in cerkvene dolžnosti zanemarjajo; dokaz temu je že to, da luteranske in protiverske liste naročujejo, berejo in podpirajo, kar je katoličanom navadno prepovedano in je greh. Prav hvaležen sem dopisniku za to, da je vsaj povedal, kaj je vzrok njegovega nasprotstva zoper mene, namreč politika, ker se moja politika z njegovo ne strinja. Če bi bil po njih mislih, potem bi bil najboljši duhoven, ali tako sem jim pa zelo na poti. Pa če se jaz poslužim svoje krščanske politike v pravi meri in v pravem času, mi vi, nemški nacionalci, tega ne bode zabranili, če me tudi stokrat v luteransko »Allgem. Bauernzeitung« dajete. Pri prihodnji občinski volitvi se torej zopet vidimo. — Janez Volaučnik, župnik.

Ukve. Ljubi naš »Mir«! Sprejmi zopet nekaj vrstic iz starih slovenskih Ukev. Da so Ukve od nekdanj slovenske, tega nihče ne more tajiti, da bi pa Ukve postale nemške, to bode pa naš župan in njegovi privrženci težko dosegli. Sicer delajo z vso silo in zvi-jačo zoper krščansko slovensko stranko. Pri zadnji volitvi je obljuboval župan ljudem, da bodo dobili od države brezobrestno posojilo. Ker so posestniki zavoljo ognja zašli zelo v dolgove, so mu pač šli na lim. Celo neko staro ženo je spravil v svojo hišo in z zvižajo izvalil podpis na pooblastilo, in s tem napravil prepir v družini, ker je hotel s tem osramotiti hišnega gospodarja. Očitno je, kdo da dela prepir. Politični prepir je med ljudstvom, odkar se je začel nemškutarski liberalizem. Župan in njegovi privrženci že nad dvajset let preganjajo duhovnike in verne Slovence. Ko še ni bilo liberalne nemškutarije v Ukvah, so gospodarili kmetje z občino in občina ni imela dolgov; še denar so nalagali v hranilnico. Pa sedaj pogledjte in poprašajte občinske predstojnike, kako gospodarijo! Denar je izginil iz hranilnic, občinski gozdovi so posekani, kje pa še tistega mačka imajo, ki se imenuje dolg, s tem pa še na dan ne upajo, ker jih je menda samih sram in se bojijo tega časa, ko bo prišlo na dan, ker vsako delo samo pokaže mojstra. Letos še niso bili občinski računi položeni na pregled; naš nemčurski župan se menda najbolj boji, da bi ne prišli taki možje v odbor, ki bi boljše videli tiste črke in številke v občinskem računu, kakor ti, ki so sedaj.

Velkovec. (Dva pogreba.) Zadnji ponedeljek, dne 14. t. m., smo pokopali mladega in nadebudnega edinega sina tukajš-njega občespoštovanega meščana klobučarskega mojstra K. Bürgerja, Karola Bürgerja. Bil je star šele 22 let, toda neusmiljena

Denar pridobivati

delati in služiti moremo le s popolnoma zdravimi rokami in nogami. Skrnina, protin, izvinjenja, izpahnjena, opekline, otekline in mišična oslabelost, povzročene vsled vlažnosti

ali prehlajenja, so velika zapreka pri zaslužku. Zato priporočamo čitateljem, da imajo za take nepričakovane slučaje vedno Fellerjev bolečine lajšajoči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elza-fluid« pri roki. Kakor smo se sami prepričali, lajša bolečine, krepi mišice, osvežuje, podeljuje dobro spanje in

nove delavne moči. 12 steklenic za K 5.— pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 47, Hrvatsko, ki dobiva vsak dan zahvalna pisma o učinkih tega fluida. Tudi Fellerjeve odvajalne »Elza-kroglice« 6 škatlic K 4.— franko moremo čitateljem priporočati.

morilka sušica mu je prestrigla nit življenja. Udeležba iz mesta in tudi okolice je bila velika. Tudi so izkazali rajnemu zadnjo čast trije tovariši-vojaki, pri katerih je služil. Pevski zbor mu je zapel ob grobu žalostinko. Mladi Karol naj počiva v miru! Blagim starišem pa izražamo svoje sožalje. — Slučaj pa je hotel, da je umrl tudi iz sirotišnice revež po imenu Kralj. In ker smo že bili trije duhovniki na pokopališču, kjer je truplo rajnega Kralja že čakalo blagoslovljenja, smo tudi vsi trije opravili cerkveni obred. Ker tudi ni manjkalo vojaške časti — namreč mestnega redarja, smo tako sirotišničarja — Kralja pokopali z vsemi mogočimi častmi. N. v m. p.!

Žabnice. Č. P. Ladislav Jeglič si je v solnčni Gorici utrdil svoje slabo zdravje in se je vrnil čvrst in krepak nazaj v Žabnice, odkoder pojde zopet za zakristana na svete Višarje, kjer se prične s 1. majnikom zopet božja pot. Mi častitamo preblagemu gospodu patru k okrevanju in k vstajenju od mrtvih, kamor so ga že nekateri obsodili. Želimo, da bi še mnogo let opravljal svojo službo kot žabniški kaplan in višarski zakristan.

Žabnice. Komaj smo že čakali ljube spomladi, a sedaj nas pozdravlja zopet nov sneg in nova zima. Sneži, da je kar veselje, mraz je kot pozimi. Pa upajmo, da ta sneg ne bo imel obstanka. Je pač april, ki dela kar se mu zljubi.

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Nabor.) Iz naše župnije nas je šlo letos petnajst k naboru, potrjen pa je bil letos samo eden, in sicer Janez Wošic p. d. Kovačev Hajnček na Čavi, pravi korenjak in cerkveni pevec. Lani je bilo od nas potrjenih pet. Vseh skupaj s par prostovoljci je bilo letos v Podkloštru potrjenih dva in trideset. Pred hotelom »Lipold«, v katerem se je vršil nabor, so vriskali in prepevali fantje iz podkloštarskega okrožja. Najbolj pa so se odlikovali šentlenartčani, ki so med drugimi pesmimi peli večkrat v nemškutarškem trgu »Domovina mili kraj«. Opoldne smo se začeli pomikati iz Podkloštra proti domu. Pred nami so korakali razni nebodijhtreba, katere je vlekla radovednost in žeja. Majhen harmonikar pa je godel koračnico. — Nabornik.

Ovčja vas. (Naš hotel) je dobil drugega posestnika. Najprvo je bilo določeno, da se proda hotel posebej, pohištvo pa zopet posebej. Na dan, ki je bil določen za prodajo pohištva, se nas je res precej nabralo od vseh strani. Tam smo šele izvedeli, da je bilo prejšnji dan pri sodnji na Trbižu kar vse skupaj prodano. Upniki so seveda radi tega precej oškodovani. (Zato pa ima »Südmarka« manj škode. Tako dela sodišče za »Südmarko«. Op ured.)

Trbiž. Dobili smo novega gospoda kaplana. Prišel je iz Nemškega, iz okolice Esena. Tam je lepa ravnina in sedaj že vse lepo v cvetju. Zato se gotovo čuti sedaj še nekoliko otožnega v našem goratem kraju. — Ker bodo najbrž že letos popravljali predor Jesenice — Področca, bodo takrat vozili skozi predor le osebni vlaki. Tovorni vlaki pa bodo vozili preko Beljaka — Trbiža — Jesenic. Bo vsaj na našem zapuščenem kolodvoru zopet malo več življenja! — Pri naboru je bilo potrjenih: iz Trbiža 1, iz Žabnic 1, iz Ovčje vasi 2, iz Ukev 3, iz Naborjete 2. To je pač veliko premalo! Kaj je temu vzrok?

Javorje. (Naša c. kr. pošta) si dovoljuje v zadnjem času nekaj samoglavnih pravic glede poštne prometa v Javorje in Koprivno. Ona sme namreč slovenske časopise, na katere je v zadnjem času precej naših kmetov in mladeničev naročenih, pošiljati v Koprivno, ondote pa v Javorje, da pridejo — ne rečemo nalašč, ampak po malomarnosti — zadržani šele po dolgih ovinkih na pravi naslov. Nadalje jih sme vlačiti po bogsigavedi kakšnih »špehkamrah«, da pridejo prav mastno zabeljeni, umazani in razcapani na določeno mesto. Vprašamo: Kako dolgo še?! Čudno, da doleti ta sreča samo katoliško slovensko časopisje, med tem ko vsiljiva »giftna krotka« vsak teden tako redno in čedno prileze na naše planine. Ob tej priliki pa ji damo pameten nasvet, da naj le ostane v svojem močvirju in ne hodi na močni planinski zrak, katerega ni vajena, da ne dobi kašlja, nahoda, ali celo sušice. Usojamo si tudi vprašati, kako da je pismo, oddano na Vr-

ski pošti dne 28. sušca, prišlo sem šele dne 4. malega travna, torej je rabilo cel teden, med tem ko je drugo pismo, oddano na isti pošti in sicer šele dne 30. sušca, prišlo že dne 2. malega travna. Prosimo torej več nepristranske točnosti c. kr. urada, da ne bomo prisiljeni, se pritožiti na višje mesto in odkriti še bolj zanimive stvari.

Steckenpferd- Illijnomlečnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Guštanj.

Preteklo nedeljo, 13. t. m., smo imeli veselje spoznati novega govornika kršč.-soc. zveze, g. Krieglina iz Št. Jakoba pri Celovcu. Razkril je pri zborovanju našega izobraževalnega društva v Petračevi gostilni resnične vzroke sedanje balkanske vojske in potem nas peljal na bojišče koroškega krščanskega ljudstva. Raztrgal je sovražnikom našega naroda: nemčurstvu, socialni demokraciji, pijančevanju in težnji naše kmetske mladine proti mestu njihov navidezen ovčji kozuh in pokazal z zelo zanimivimi dejstvi in primerami, kako so v resnici volkovi, ki hočejo požreti in uničiti naše ljudstvo. Poslušalci so temu govoru, zelo bogato ilustriranemu s primerami iz življenja priprostega ljudstva, ki jih je deloma sam doživel, sledili z velikim zanimanjem. Zelo redki so govorniki, katerim se posreči poslušalce vzdržati poldrugo uro v tako vztrajni brezizjemni pozornosti. To je znamenje, da je govornik dobro uganil dušo tukajšnjega ljudstva. Upamo zaradi tega, da ga bomo še velikokrat videli.

Velikovec.

Občni zbor društva »Lipa« se je zadnjo nedeljo, dne 13. t. m., zelo dobro obnesel. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo se je vzelo z zadovoljstvom na znanje in odobrilo. Društvo je od svojega obstanka napredovalo korak za korakom. Od 34 udov, ki so se vpisali pri ustanovnem občnem zboru, je »Lipa« raztegnila svoje veje čez 138 udov. Društvo ima lastno knjižnico, ki se je udje precej marljivo poslužujejo, ima tamburaški zbor, telovadni odsek Orel; zadnje leto pa se je izpopolnilo društvo tudi v tem oziru, da se je ustanovil pevski zbor. Z največjim veseljem pa so navzoči pozdravili poročilo, da je dospela tudi že jako lepa in dragocena društvena zastava, ki se bo o priliki mladeniškega shoda na binkoštni ponedeljek v Št. Rupertu slovesno blagoslovila.

Društvena naznanila.

Št. Jakob v Rožu. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 20. aprila popoldne po blagoslovu v »Narodnem domu« zborovanje z gospodarskim govorom. Govori gosp. Krištof, živinorejski inštruktor v Ljubljani. Po govoru se vrši razgovor in vsak lahko vpraša g. inštruktorja to in ono. Po zborovanju se vrši občni zbor šentjakobske mlekarne. Kmetje, gospodinje, mladeniči in dekleta, pridite v obilnem številu, ker bodete slišali marsikaj koristnega! — Odbor.

Št. Tomaž. Vabilo na zborovanje in igro »Tri sestre«, katero uprizori društvo »Edinost« v Št. Tomažu na prostem (na župnijskem dvorišču), in sicer na praznik Kristusovega vnebohoda dne 1. majnika, popoldne po blagoslovu. Na sporedu je tudi petje in tamburanje. Vstopnina za ude 20 vin., za neude 40 vin. — Odbor.

Bilčovs. Katol. slov. izobraževalno društvo »Bilka« v Bilčovsu priredi v nedeljo, 27. aprila, dopoldne po sveti maši svoje mesečno zborovanje v župnišču. Pride govornik iz Celovca in se bo razlagala »Knjiga o lepem vedenju«.

Ženski shodi. V Vogrčah se vrši v nedeljo, dne 20. aprila, ženski shod v župnišču. Začetek dopoldne takoj po sveti maši. — Isti dan popoldne po blagoslovu se vrši ženski shod pri Steharniku v Žvabeku. — Na obeh shodih govori g. profesor bogoslov-

ja Jožef Hohnjec iz Maribora. Žene in dekleta, udeležite se v obilnem številu!

Slov. kat. izobr. društvo »Straža« na Dunaju priredi dne 27. aprila t. l. v dvorani »Zur schönen Schäferin«, VI. okraj, Gumpendorferstrasse 101 veselic s sledečim sporedom: 1. Petje: A. Nedved: »Ljubezen in pomlad« (moški zbor); P. Križkovski: »Utopljenka« (moški zbor); P. Hugolin Sattner: »Nazaj v planinski raj« (mešani zbor); — 2. Anton Medvedov igrokaz v štirih dejanjih: »Posestrimi«. Igrajo »Stražanke« in »Daničarji«. Po igri prosta zabava s šaljivo licitacijo. Začetek veselice ob 7. uri zvečer; blagajna se odpre ob 6. uri. Vstopnina za nečlane 1 K, člani plačajo polovico. Čisti dobiček je namenjen spopolnitvi društvene knjižnice.

Libuče. Živinorejska zadruga za Libuče in okolico, r. z. z o. p., vabi na svoj letni občni zbor, ki se ima vršiti v nedeljo, dne 20. aprila t. l. popoldne ob 3. uri pri Železniku v Libučah po sledečem sporedu: 1. Poročilo načelstva; 2. odobrenje letnega računa za leto 1912; 3. sklepanje o oddaji živine na zadružni pašnik; 4. raznoterosti. — Načelstvo.

Jugoslovanska Strokovna Zveza sklicuje svoj III. glavni občni zbor na nedeljo dne 4. majnika 1913 v Ljubljano. Spored: Ob 8. uri zjutraj sveta maša s cerkveno propovedjo v kapelici Alojzevišča, Poljanska cesta. Ob 9. uri občni zbor v »Ljudskem domu«. Od 2. do 3. ure popoldne zborovanja okrožij. Ustanovi se štajersko - koroško okrožje, ki mu je načelstvo določilo sedež v Mariboru. Ob 3. uri popoldne praktična predavanja.

Gorenče. Naša dekleta vprizorijo to nedeljo, dne 20. aprila, pri Buhbauru po blagoslovu igro »Mater Dolorosa«. Vstopnina 20 vin. En poučen govor. Sosedje povabljeni!

Dva ženska shoda. Dne 20. aprila priredi S. K. S. Z., in sicer v Vogrčah dopoldne po službi božji v župnišču in v Žvabeku popoldne po blagoslovu. Žene in dekleta, pridite vse na velevažna shoda!

Št. Jakob v Rožu. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 20. aprila, popoldne po blagoslovu v »Narodnem domu« zborovanje z gospodarskim govorom. Govori g. Krištof, živinorejski inštruktor v Ljubljani. Po govoru se vrši razgovor in vsak lahko vpraša g. inštruktorja to in ono. Nato se vrši občni zbor šentjakobske mlekarne. Kmetje, gospodinje, mladeniči in dekleta, pridite v obilnem številu, ker bodete slišali marsikaj koristnega. — Odbor.

Ali ste že pridobili „Miru“ -- novega naročnika? --

Cerkvene vesti.

Umrl je v Reichenfelsu v Labudski dolini tamošnji gosp. župnik Herman Deutl, star 52 let. Bil je nadarjen glasbenik. N. v m. p.!

Prezentiran je na župnijo Hörzendorf g. Robert Krappinger, župnik v Waitschach.

Sv. Višarje. Slovita božja pot na Sv. Višarjih se prične letos prav zgodaj, že s 1. majnikom ali na praznik Kristusovega Vnebohoda. Koroški Slovenci, častivci Marijini, prihitite v obilnem številu k svoji Višarski Kraljici in pokažite ji svojo udanost, zvestobo in ljubezen. Časi, v katerih živimo prav mi koroški Slovenci, so za nas žalostni. Vse nas preganja in zatira. Verski in narodni nasprotniki udrihajo po naših hrbtih in nas napadajo od vseh strani. Vsiljujejo nam tujo narodnost, tuj jezik, iztrgati nam hočejo iz naših vernih src najdražje svetinje, vero in materni jezik ter ljubezen in spoštovanje do Marije in njenih svetišč ter božjih potov. Bridko in tesno je človeku pri srcu, ko vidi in sliši, kako marsikateri postane žrtev brezverskih hujšakačev in zataji svojo katoliško vero ter postane nezvest svoji slovenski materi. Nekdaj so nas imenovali pobožne Slovence. In to po pravici. Saj nihče ni bolj ljubil svojih dušnih pastirjev, nihče ni bolj hodil na božja pota, kakor ravno slovensko ljudstvo. A dozdeva se, da ta goreča pobožnost tudi med slovenskim ljudstvom umira. Neki veri in cerkvi neprijazni, sovražni duh se med nas vsiljuje. Tega so krivi sovražniki

svete cerkve. ki sramotijo v svojih brezverskih spisih vse, kar je nam svetega in blatijo najslavnejša božja pota ter imenujejo pobožne romarje neumneže in bedake. Takih ljudi ne bomo poslušali. Koroški Slovenci smo bili in hočemo ostati zvesti sveti veri, zvesti svoji Višarski Materi. Prihiteli bomo v prav obilnem številu na Sv. Višarje ter s tem pokazali, kako da ljubimo svojo Višarsko Kraljico in da znamo ceniti najslavnejše svetišče naše mile, zatirane domovine. Stoletja smo bili zvesti Mariji, zvesti ji tudi ostanemo.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Površno zunanje vnetje.

Površno zunanje vnetje povzroča nepravilna surova molža, mokra nastilja, nesnaga in mokrota, ter preprih v hlevu.

Vime oteče naenkrat, ni trdo, je vroče, brez posebnih bolečin. Krava daje malo manj mleka in se mleko raje skisa kot navadno.

To vnetje se najbolj pogosto pojavlja, pa tudi kmalu ozdravi, tako da se je večkrat popolnoma prezre.

Priporoča se v slučaju takšnega vnetja, krave previdno krmiti z lahko prebavljivo krmo, skrbeti za suho nastiljo ter dobro izmolževati mleko. Ako je vime vroče in oteklo, je najbolje, namazati ga z maslom, glicerinom ali s kakšno drugo mastjo, ki še ni osoljena. V slučaju, da je vime nesnažno, se ga ne sme umivati z mrzlo vodo, temveč drgniti s suho snažno cunjjo. Priporoča se v vsakem oziru biti previden in vime kakor vse drugo orodje v hlevu razkužiti s kakšnim razkuževalnim sredstvom. Vsak posestnik naj kupi v lekarni za vsak slučaj v gospodarstvu četrt kilograma lizola v steklenici. Na steklenici je nataknen mal aluminijev lonček z označenimi črtami za napravo 1, 2, 3, 4 in 5 odstotkov raztopine v vodi. Tako si lahko po potrebi vsak napravi lizolovo razkuževalno sredstvo.

Notranje globoko vnetje vimena (volčič).

Volčič je jako nevarna bolezen, ki se pogosto pojavlja po teletenju, ravno v času, ko dajejo krave veliko mleka.

To bolezen povzročajo bakterije, ki pridejo skozi sesce v vime, preprih v hlevu, mokrota in nesnaga.

Vime oteče, postane trdo, celo ali posamezni deli vimena. Najraje napade zadnji del vimena, večkrat pa tudi samo četrtino vimena. Povzroča vročino in jako občutno bolečino na vimenu. Mleko se čedalje bolj izgublja, je rumenkasto ali krvavo, ter se takoj skisa, ako že itak ne pride iz vimena sesirjeno. Mlečne luknjice na sescih se rade zamaše. Kravam krma ne gre v tek.

Zdravljenje te bolezni je težavno, malokaterikrat uspešno in ima za posledico vedno pokvarjeno vime.

Prva stvar je, da mleko izmolzavamo, kolikor le mogoče. Pokladati je malo krme, kar mogoče žival stradati, da se v vimenu pridrujuje manj mleka. Dajati je vsak dan glavbarjeve soli ali druga sredstva, ki na prebavljalne organe vplivajo odvajalno.

Ako se je ta bolezen pojavila kmalu po porodu, ne kaže pustiti teleta pri kravi sesati, ker je tudi mleko nezdravo in teletu lahko škoduje. Ta čas ga je napajati z mlekom od druge krave.

Pri molži se mleko kaže sesirjeno in je nevarnost, da se zamaše mlečne luknjice v sescih. V tem slučaju se vzame debela igla za pletenje nogavic. Ne sme biti rjava, ker se z rjavo iglo lahko kravi zastrupi kri. Bolje je vtakniti v luknjico sesca struno iz črev, ki se potem v sescu nakrke ter razširi mlečno odprtino toliko, da je mogoče mleko izmolzati. Biti je pri tem delu jako previden; vime, roke in orodje, s kate-

rim imamo opraviti, je treba razkužiti v mlačni vodi z raztopljenim razkužilnim sredstvom.

(Dalje sledi.)

Umetnost.

Zloba in zvestoba. Igrokaz v štirih dejanjih. Salezijanski zavod na Rakovniku v Ljubljani je pod naslovom »Dramatična zbirka« prišel izdajati poljudne igre za ljudske odre. Prvi zvezek »Zloba in zvestoba« je ravno izšel in se dobiva v zavodu. Cena mu je 70 h. Kdor pa naroči devet izvodov, dobi desetega brezplačno. Plača se lahko tudi s poštnimi znamkami.

Novi modeli 1913!!
Uzorne konstrukcije
iz materijala brez napake
z nedosegljivim funkcioniranjem.
Neobvezne ponudbe pošilja brezplačno

Laurin & Klement
tovarna avtomobilu
Mlada Boleslav

Zastopnik: Ivan Laure, Celovec.

Poslano.

Občinske volitve v Ukvah, ki so se vršile v nedeljo, dne 30. marca t. l., in zoper katere se je vložil ugovor, so povod članku »Fr. St.« od dne 9. aprila t. l. pod napisom »Wahlprotest«. Ne odgovarjam dotičnemu dopisniku in njegovi žlobudri v »Fr. St.« na ljubo ali neljubo, ampak resnici v čast bodi to-le povedano: Občinske volitve v Ukvah, katere so se vršile dne 30., in ne kakor dopisnik »Fr. St.« pravi, dne 28. marca t. l., so pretresle mojo vero v avstrijsko ustavno upravo. Vajen sem celo viharnih dogodkov v političnem življenju; a volitev v Ukvah pa le nisem še doživel. Ker me ta zadeva zelo interesira, povem dopisniku »Fr. St.«, da bom še večkrat prišel osebno volit v Ukve in z menoj še nekdo drugi. Občinske volitve v Ukvah so za me »unikum«. Protest ali ugovor zoper zadnje volitve sem vložil jaz — to ima dopisnik »Fr. St.« prav; a naj bo uverjen, da znam še več in bo tudi prišlo še več, da bo »frahajtljih partia« vedela, kakšnih sredstev se pri volitvah poslužuje. Naj vzame na znanje: Iz komedije bo tragedija postala! Ko bi dopisnik »Fr. St.« vedel, kako je neveden, bi ne pisal v »Fr. St.«, ker dokler neumnež molči, je moder. Piše namreč: »Prve volitve dne 22. decembra 1912, katere je občina izvršila (vorgenommen), je vodil c. kr. okr. komisar.« He, gospod! Kako pa menite to? Občina je volitve »izvršila« in c. kr. komisar jih je »vodil«. Ali poznate paragraf 20. občinskega volilnega reda? To je čudna logika! Naprej piše: »Te (druge) volitve pa so bile od strani občine c. kr. okr. glavarstvu v Beljaku v izpeljavo prenešene, da bi se natančno izpeljale in bi se nikomur ne dalo povoda za pritožbe.« Ena nepostavnost za drugo; a drugo zlo je hujše od prvega. Povejte gospod dopisnik: Na podlagi katere

postave pa mora občina prenašati posle, koje je po avtonomni postavi sama dolžna izvršiti, na c. kr. okrajno glavarstvo? Pravice in dolžnosti avtonomne in politične oblasti so v postavi natanko določene; a gosp. dopisnik »Fr. St.« postave brzokone ne pozna, zato pa tudi ne bi bil za župana v Ukvah, kvečjemu za kakega učitelja za »Teuchl« sposoben. In potem pride v članku »Fr. St.« »Der slovenišklerikale, serbo-kroatiše Abgeordnete«, na vrsto. Prijel me je smešni krč, ko sem to čital. Prišel sem sam k volitvam v Ukve in bom še prišel; a ne zaraditega, da bi bil jaz v občini, kjer ne stanujem, voljen, kakor da dopisnik v »Fr. St.« razumeti, ampak zaraditega, da se bo postavno volilo. Da bi bil zaraditega, da sem jaz pri volitvah propadel, v svojem ugovoru iz srditosti napadel c. kr. okr. glavarstvo v Beljaku, je kratkomalo — laž. Potolaži se, dopisnik »Fr. St.«, potolaži; saj se ti ne ježijo lasje pred zopetnimi volitvami. Vprašaj nadalje: Kaj me brigajo občinske volitve v Ukvah? Vedi: Ravno toliko, kot tebe. Nadalje: Kdo me je klical? Povem ti: Tisti ne, ki bi me moral klicati po postavi. Nadalje: Koliko plačam za občino Ukve? Poslušaj: »Ti si osel ali pa butelj.« Jaz sem volil v I. razredu. In v tem razredu ste komaj prodrli. Zdaj te pa, gosp. dopisnik, jaz vprašam: Kaj pa tebe briga moj volilni okraj? Molči, baba! Za svoje volilce sem gotovo več dosegel, kakor ti za one prebivalce Ukvske občine potrosiš, ki se ne vprežejo v tvoje »gare«. Nazadnje pride »Jeremijada« dopisnikova: »In zdaj naj gredo mogoče vsi volilci zaradi Grafenauerja in deset njegovih privržencev tretjokrat volit?« Če si, gospod dopisnik tako gotov zmage, zakaj se bojiš boja? Kdor dela proti postavi, proti temu je postava! Da občinski odbor v Ukvah od meseca decembra sem že ni imel nobene seje, je živ dokaz, da manjka dopisniku »Fr. St.« Nürnberger-Trichter. To zadnjo besedo zapisal sem nemški, ker dopisniku »Fr. St.« utegne pamet obstati pred »norimberškim lijakom«. Kdo pa je kriv, da ni občinskih sej? Jaz? Ali temu ni krivo nepostavno postopanje občine pri izvršitvi volitev? Postave si ubijte v glave, postave; potem vam ne bo preostajalo časa za napadanje takih državljanov, ki zvršujejo svojo dolžnost. Za vas, gosp. dopisnik, pa bo tudi prišel dan plačila. Tako občinsko predstojništvo, ki ravna s postavno občinsko pravico kakor polh s sadjem, pa v mojih očeh ni vredno da živi in obstoji. Oglasi se še enkrat in pokaži se pri luči, če imaš korajžo.

Grafenauer, poslanec.

Mnogo časa zapravi nekateri človek s tem, da toži in stoče, če ga muči trganje, bodenje, bolečine v križu ali plečih. Pogosto so to najboljša leta v življenju, ki jih v tem preživimo. In te bolečine je vendar lahko pregnati, če rabimo Fellerjev bolečine lajšajoči zeliščni esenc fluid z znamko »Elza-fluid«. Sami smo se o tem prepričali in priporočamo čitateljem, da 12 steklenic za 5 kron franko naročijo od dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko. Tudi Fellerjeve odvajalne »Elza-kroglice« 6 škatlic za 4 krome bi morale biti vedno pri hiši.

VABILO.

Kranilnica in posojilnica pri D. M. na Jezeru v Prevaljah

ima svoj

redni občni zbor

v nedeljo, dne 4. majnika 1913, pri Štekl-nu v Farni vasi ob 3. uri popoldne

s sledečim sporedom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Poročilo o delovanju v preteklem letu in sklepanje o uporabi čistega dobička.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako bi v določeni uri ne bilo zastopano zadostno število udov, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem vspredu drug občni zbor ki sme brezpogojno sklepati.

Načelstvo.

Hiša z inventarjem, živino in stavbnim lesom je skupno ali pa vsako posebej naprodaj. Se dá tudi v najem od 15 do 34 birnjev. — Janez Reichmann, p.d. Lesjak v Bilčovsu, p. Bistrica v Rožu.

Krepak kovaški vajenec se sprejme takoj. Izpočetka prejme 2 K mezde ter ima prosto stanovanje in hrano. Tomaž Graf, kovaški mojster, Sv. Lenart v Labodski dolini, Koroško.

Loterijske številke.

Trst, 9. aprila: 39 27 89 34 77
Dunaj, 12. aprila: 22 42 53 59 40

Tržne cene v Celovcu

7. mal. travna 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	▼
Pšenica	23	—	14	48
Rž	21	5	12	51
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	21	—	7	65
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	20	—
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	9	80	11	50
" kislo	7	—	—	—
Slama	4	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 "	—	90	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20
Sur.maslo (putar), 1 "	2	40	3	60
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30
" sur. 1 "	2	—	2	20
Svinjska mast 1 "	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	16	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	20

Zivina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do	
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Volj, pitani	—	—	—	—	—	—	—
" za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	348	—	—	—	2	—	2
Krave	260	560	—	—	10	—	4
Telice	220	—	—	—	1	—	1
Svinje, pitane	—	—	150	156	6	—	6
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	—	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pis-mom 1 K. Kemeny, Košice (Kaschau), I. poštni pre-dal (12/829) Ogrsko.

Vsem, na katere vpliva izpre-memba vremena in tempe-rature

in vsledtega trpijo na skrninastih in pro-tinovih bolečinah ter ozeblinah, se pri-poroča, da so obveščeni o

CONTRHEUMAN-U

Isti olajšuje in pomiruje bolečine, od-stranjuje otekline, da postanejo členi zopet gibčni.

1 škatlica za 1 krono se dobiva skoro v vsaki lekarni. Prospekte pošilja izdelovatelj

lekarnar B. Fragner

PRAGA, Mala stran št. 203, vogal Nerudove ulice,

kakor tudi proti predplačilu K 1.50
1 škatlico, K 5.— 5 škatlic, K 9.— 10 škatlic franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja. Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja namesto drugega kravjega surovega masla za kuho ali za na mizo boljši, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno. Združene tovarne margarina in surovega masla, Dunaj, XIV., Tiefenbachgasse 59.

Razglas.

A 6/13/15

Prostovoljna sodnijska dražba posestva in premičnin.

Od c. kr. okrajnega sodišča Pliberk kot razpravne oblasti po **Elizabeti Miklau** se na predlog zastopnika dedičev proda na javni dražbi

1. posestvo vl. št. 79 k. o. Bistrica z določitvijo izklicne cene K 2888.14
2. tretjina posestva vl. št. 114 k. o. Bistrica z določitvijo izklicne cene " 155.95
3. posestvo vl. št. 214 k. o. Bistrica z določitvijo izklicne cene " 381.45
4. posestvo vl. št. 82 k. o. Podkraj z določitvijo izklicne cene " 381.10

s posetvijo 2 birnov rži in 40 litrov pšenice v skupni vrednosti 26.— in zraven spadajoče premičnine obenem fundus. — Dražba se vrši

23. aprila 1913 dopoldne ob 9. uri

na licu mesta (postaja Pliberk 25 minut od železnice, 3/4 ure od mesta Pliberk), in sicer bodo prodana posestva skupaj ali posamezno, potem premičnine. — Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejemajo. — Premičnine se prodajo le proti izplačilu v gotovini in takojšnji odpravi največ ponujajočemu. — Na posestvih zavarovanim upnikom ostanejo zavarovane zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je položiti pri sodišču, in sicer prvo polovico takoj po definitivnem domiku, drugo polovico pa, v katero se sme računati jamščina, tekom štirih mesecev in je ta znesek medtem s 5% obrestovati. — Prodajalcu je pridržana osemdnevna doba za privoljenje. — Pogoji se lahko vpogledajo pri sodišču v uradnih urah.

C. kr. okrajno sodišče Pliberk, odd. I.

dne 8. aprila 1913.

Appelman I. r.

Življensko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka, da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja kaka nerednost, isto odpravi.

Po nešteti zahvalnih pismih so se iz-borno izkazale kot najzanesljivejše domače zdravilo za slab želodec pri otrocih in odraslih, za povzdigo teka in odstranitev slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brezokusnosti, slabosti, slabega spanja itd. vsled mo-tenja prebavljanja več kot trideset let sem

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej imenovane Marijacejske kapljice.

Varujte se slično glasečih se ponaredb in popačb in pazite na poleg se nahajajočo varstveno znamko Matere božje z Detetom na desnih roki in podpis:

Dobivajo se v lekarnah v steklenicah po 90 v in K 1.60. Pošilja se od lekarnarja: **C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385** (6 steklenic za K 5.40, 3 podvojne steklenice za K 4.80 poštnine prosto).

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

P 202/9/44

Razglas

o prostovoljni dražbi posestva in premičnin.

C. kr. okrajno sodišče Pliberk s tem naznanja, da se na prošnjo varuhov mdl. **Jožefa Ambroscha** vsled privoljenja c. kr. deželnega sodišča Celovec dovoljuje prostovoljna sodna dražba **Lužnikovega posestva v Libeličah** hiš. št. 26, vl. št. 1, kat. obč. Libeliče, skupno s posetvijo, ki je posebej poravnati, toda brez premičnin, in se za to določa rok na

23. aprila 1913 dopoldne ob 9. uri

na licu mesta v Libeličah, nadalje prostovoljna dražba premičnin (kakor živina, gospodarsko orodje in pohištvo) in se je za to določil rok takoj po dražbi posestva. Pod izklicno ceno 9538 K 92 vin. se prodaja ne izvrši. Zastavne pravice na posestvu zavarovanih upnikov ostanejo nedotaknjene. Vsak dražbitelj mora položiti vadij 954 K. Prodajalcem je pridržan 14 dnevni rok za privoljenje. Po privoljenju mora zdražitelj položiti 25% najvišje ponudbe, polovico ostanka do 1. junija, drugo polovico do 1. avgusta t. l., medtem pa s 5% obrestovati. Drugi pogoji pri dražbi se lahko tu-sodno upogledajo.

C. kr. okrajno sodišče Pliberk, odd. I.,

dne 4. aprila 1913.

Appelman I. r.

Albin Novak v Sinčivasi

trgovina z manufakturnim in špicerijskim blagom ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in pre-moga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter raz-pošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila, pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinentne brezalkoholne pijače, kakor: malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok. Cene solidne, postrežba točna.

Zoper oslovski kašelj kakor tudi zoper bronhitide in emfizem

in druge bolezni na dihalnih organih že leta vedno bolj uporabljajo gospodje zdravniki pri-jetno okusni

THYMOSEL SCILLAE

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponav-ljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomir-juje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franko 1 steklenico, 7.— K 3 ste-klenice, 20.— K 10 steklenic. Ne dajte si usi-ljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v **B. FRAGNER-jevi lekarni,** c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in var-stveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini,

ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti in se je našel nov pritek, ki je močen na ogljikovi kislini. Sedaj lahko tekmuje „**TOLSTOVRŠKA**“ z vsemi najboljšimi kislini vodami, ker zelo močira in ostane tudi čista. „**TOLSTOVRŠKA**“ je sedaj najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna kislina voda. „**TOLSTOVRŠKA**“ naročajo odlični zdravniki za se in za svoje bolnike ter za cele bolnišnice. **TOLSTOVRŠKA** je bila odlikovana na dveh razstavah. Dobiva se v vseh boljših gostilnah, trgovinah in lekarnah ter pri podjetju **TOLSTOVRŠKI SLATINI, POŠTA GUŠTANJ, Koroško.** — Zaboj s 25 3/4 steklenicami stane le 5 kron. Prazne steklenice se sprejmejo v polnitev po najnižji ceni. Poskusite! Boste hvallili!

Abstinenti! Pijte le **TOLSTOVRŠKO SLATINO**, ki vsled svežega, prijetnega okusa nadomesti vsako drugo pijačo!

Kadileci! Katere, zasliženje in druge bolezni v grlu najhitreje ozdravite, ako pridno grgrate in pijete „**TOLSTOVRŠKO**“ dijeteljno namizno kislno vodo.

Kupijo se 1 1/2 l steklenice v vsaki množini.

50 3/4 l 9 K 50 1/2 l 11 K 25 1/2 l 10 K z zabojem in steklenico vred.

Strogo solidna in hitra postrežba.

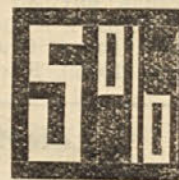
Pijte domačo kislno vodo, ki je sedaj bolj dobra kot druge kislne vode!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računke
listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v
pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

odda v najem

gostilno in štacuno na Trati.

Oferti naj se pošljejo do 15. aprila 1913 na
imenovano zadrugo.

Pogoji se izvedo pri načelstvu ob navadnih
uradnih dneh, to je vsako nedeljo.

Dober želodec

vse prenese!

— Priznana domače
zdravilo iz učinku-
jojih zeliščnih snovi,
skrbno pripravljeno,
ki poživlja, pospe-
šuje in urejuje pre-
bavljanje in tek do
jedi pospešuje ter
učinkuje mirno in
brezbolestno čiščenje in tako odstranjuje po-
sledice nezmernosti, pogrešene diete, pre-
hlajenja in neprijetne zapeke, n. pr. gorečico,
napihovanje, povzročeno s preobilno kislino,
krčne bolečine pomiruje in odstranjuje, je

Dr. ROSE BALZAM za želodec

iz lekarni B. Fragnerja. Glavna zal. v lekarni

B. FRAGNER, c. kr. dvorni

dobivatelj

„Pri črnem orlu“, Praga, Mala Strana

št. 203, vogel Nerudove ulice.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

1 velika steklenica 2 K, 1 mala steklenica

1 K; po pošti proti predplačilu K 1.50 za malo

steklenico, K 2.80 za veliko steklenico, za

K 4.70 se pošljejo 2 veliki steklenici, za K 8

se pošljejo 4 velike steklenice, za K 22 pa

14 vel. stekl. na vse postaje Avstro-Ogrske.

Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

SVARILO! Vsi deli zavoja

so opremljeni z var-

stveno znamko

CEFIRE
1913

Ne smete pozabiti,
da dobro in pri-
stnobaravno blago
vsakdo direktno

KANAFASE
1913

pri izdelovaltelju najbolje in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe,
damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in go-
spode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na
znano krščansko tvrdko

JAROSLAV MAREK ročna tkalnica
št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštine prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, de-
lena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za
16 kron, prve vrste za 20 kron, najnižje vrste za 25 kron
franko po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošilja.
— Srajce za gospode iz cefira in oksforda 1 komad po
K 1.80, 2.20, 2.60, 3.-, 4.- in 4.50. — Odjemalcem naj-
manj 6 srajce pošljem poštine prosto. — Pri naročilih za-
došča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. —
V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

Srečke v korist „Slovenski Straži“! 5 glavnih dobitkov

90.000, 40.000, 30.000, 20.000 in 20.000 kron,
oziroma frankov in lir

zadane ikom meseca majnika

v srečnem slučaju že z vplačilom samo
5 kron, kdor naroči izborna skupino 5 srečk
na 70 mesečnih obrokov po K 5.—

15 žrebanj vsako leto!

Zahtevajte obširno majnikovo poročilo o
srečkah! Iz njegove vsebine: Za eno krono
100.000 frankov! — Poročilo razpošilja in
naročila sprejema za „Slovensko Stražo“
g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

vabi na svoj

XXIV. redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo dne 20. aprila 1913 popoldne ob
pol 3. uri v pisarni hranilnice in posojilnice
v Šmihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo letnega računa 1912 in odo-
britev istega.
2. Poročilo izvršene revizije.
3. Izprememba pravil.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob navedenem času ne bi bil
sklepen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in
po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo skle-
pal ne glede na število navzočih združnikov.

Odbor.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in
volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštine prosto.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela Trabe-
singer se vljudno priporočata vsem
veleocenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davok
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po 5 %

proti 60 dnevni
odpovedi po 5 1/2 %